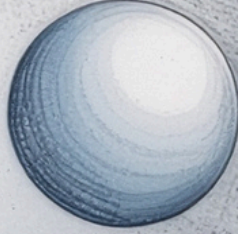

ZİHİN, DAVRANIŞ VE TOPLUM: PSİKOLOJİ ARAŞTIRMALARI -KLİNİK PSİKOLOJİ-

Editör
Prof. Dr. Hamit COŞKUN

**ZİHİN, DAVRANIŞ VE TOPLUM:
PSİKOLOJİ ARAŞTIRMALARI**

-KLİNİK PSİKOLOJİ-

Editör

Prof. Dr. Hamit COŞKUN

ZİHİN, DAVRANIŞ VE TOPLUM: PSİKOLOJİ ARAŞTIRMALARI

-KLİNİK PSİKOLOJİ-

Editör

Prof. Dr. Hamit COŞKUN

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM
BAKANLIĞI SERTİFİKA NU/
Certificate Number: 82658

ISBN: 978-625-5036-01-8

DOI: 10.5281/zenodo.23476495

Kapak-Dizgi / Cover-Design:

Umay Yayinevi

Kütüphane Kartı/Catalog in Publication

1. Baskı, Umay Yayinevi, iv+245 sf., dizin yok, kaynakça var, ek görseller var, Samsun, 2026; 1st Edition, Umay Publishing House, iv+245 pages, no index, bibliography included, images included, Samsun, 2026

Redaktör/Redactor:

Bahtı Gül KARTAL

Baskı-Cilt / Printing and Binding: Saytek Dijital Matbaacılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi

Matbaa Sertifika No/ Printing House Certificate No.: 82296

Web Sitesi/ Web Page:

<https://umayyayinevi.com>

E-posta/Contact:

umayyayinevi@gmail.com
iletisim@umayyayinevi.com

Adres/Address:

55270, Atakum/Samsun/
Türkiye

Anahtar Kelimeler/Key Words

1. Klinik Psikoloji, 2. Zihin, 3. Davranış, 4. Psikoloji Araştırmaları, 5. Toplum

Kitabın bütün yayın hakları Umay Yayinevi'ne aittir. Yayinevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz. Kitabın bütünü benzerlik ve yapay zekâ tespit yazılımlarıyla taranmıştır. Çalışmaların bütün hukuki sorumluluğu bölüm yazarlarına aittir. All publication rights to this book belong to Umay Publishing House. Without written permission from the publisher, except for academic studies and promotional activities where the source is clearly indicated, the book may not be quoted in part or in whole; it may not be copied, reproduced, or published in any printed or digital medium. The entire book has been scanned using similarity and ai detection software. All legal responsibility for the chapters rests with the authors.

Atıf/Cite: Coşkun, H. (2026). Zihin, davranış ve toplum: Psikoloji araştırmaları -klinik psikoloji-. Umay Yayinevi.

ÖN SÖZ

Psikoloji, insanın düşünce, duygu ve davranışlarını anlamaya çalışan, bilimsel gelişmelerle birlikte sürekli yenilenen ve farklı disiplinlerle etkileşim içinde gelişen bir bilim dalıdır. Bu alanın önemli bir çalışma sahasını oluşturan klinik psikoloji ise bireyin ruhsal yaşantılarını, psikolojik güçlüklerini ve uyum süreçlerini anlamanın yanı sıra ruh sağlığının korunması, psikolojik sorunların önlenmesi ve etkili müdahale yaklaşımlarının geliştirilmesine katkı sağlamaktadır. Günümüzde klinik psikoloji, yalnızca ruhsal bozuklukların belirtilerine ve tanısal sınıflandırmalarına odaklanan bir anlayışın ötesine geçerek bireyin gelişimsel özelliklerini, kişilerarası ilişkilerini, yaşadığı çevreyi ve psikolojik süreçlerini birlikte ele alan bütüncül bir yaklaşım doğrultusunda ilerlemektedir.

“Zihin, Davranış ve Toplum: Psikoloji Araştırmaları – Klinik Psikoloji” adlı bu eser, klinik psikolojinin farklı alanlarında yapılan bilimsel incelemeleri bir araya getirerek insanın ruhsal yaşantılarını çok boyutlu bir bakış açısıyla değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Kitapta ele alınan konular, psikolojik sorunların yalnızca bireysel özellikler üzerinden açıklanamayacağını; gelişimsel yaşantılar, bilişsel ve duygusal süreçler, aile ilişkileri, toplumsal koşullar ve kültürel etkenlerle birlikte anlaşılması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Eserin ilk bölümlerinde depresyon, çocukluktan yaşlılığa uzanan gelişimsel süreç içerisinde değerlendirilmekte; farklı yaşam dönemlerinde ortaya çıkan risk etkenleri, klinik özellikler ve koruyucu mekanizmalar üzerinde durulmaktadır. Depresyon, kaygı ve duygudurum sorunları güncel bilimsel bilgiler ışığında ele alınırken, klinik psikolojide giderek önem kazanan transdiagnostik yaklaşımlar, süreç odaklı psikoterapi modelleri ve dijital ruh sağlığı müdahaleleri de incelenmektedir. Böylece okuyucuya hem klinik psikolojinin temel sorunlarını hem de alandaki güncel kuramsal ve uygulamalı gelişmeleri değerlendirme fırsatı sunulmaktadır.

Kitabın diğer bölümlerinde bireyin psikolojik işleyişini etkileyen bilişsel, duygusal ve ilişkisel süreçler farklı yönleriyle ele alınmaktadır. Algılanan ebeveynlik tutumları, ruminasyon ve bilişsel birleşme arasındaki ilişkiler; problemli pornografi kullanımının psikodinamik açıdan değerlendirilmesi; bağımlılığın bağlanma, travma ve duygu düzenleme süreçleriyle bağlantısı, eserin dikkat çeken konuları arasındadır. Bu çalışmalar, psikolojik güçlüklerin anlaşılmasında erken dönem yaşantıların, kurulan ilişkilerin ve bireyin duygularını düzenleme biçiminin önemini vurgulamaktadır.

Eserde ayrıca klinik uygulamalarda karşılaşılan etik sorunlara yer verilmesi, bilimsel bilginin mesleki sorumlulukla birlikte değerlendirilmesi bakımından önem taşımaktadır. Meme kanseri hastalarında farkındalık temelli bilişsel terapinin ele alınması ise klinik psikolojik yaklaşımların fiziksel hastalıklara eşlik

eden psikolojik güçlüklerin anlaşılması ve yönetilmesindeki yerini göstermektedir. Kolektivist kültürlerde sınır koyma ve otonomi müdahalelerinin oluşturabileceği ikincil kaygının farklı psikoterapi yaklaşımları açısından incelenmesi de klinik uygulamaların kültürel bağlamdan bağımsız düşünülmemeyeceğine dikkat çekmektedir.

Bu kitabın önemli özelliklerinden biri, farklı kuramsal yaklaşımları ve klinik sorunları birbirinden kopuk başlıklar olarak değil, insanın psikolojik işleyişini anlamaya katkı sağlayan tamamlayıcı bakış açıları olarak sunmasıdır. Gelişimsel süreçlerden bilişsel mekanizmalara, kişilerarası ilişkilerden psikoterapötik müdahalelere kadar uzanan bu çeşitlilik, klinik psikolojinin hem bilimsel hem de uygulamalı yönünü görünür kılmaktadır. Özellikle değişen toplumsal koşullar, dijitalleşme ve ruh sağlığı hizmetlerine ilişkin yeni ihtiyaçlar dikkate alındığında, güncel bilimsel bilgilerin eleştirel ve bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirilmesi daha da önem kazanmaktadır.

Bu eserin, psikoloji alanında öğrenim gören lisans ve lisansüstü öğrencilerine, akademisyenlere, araştırmacılara ve ruh sağlığı alanında çalışan uzmanlara yararlı bir başvuru kaynağı olmasını diliyorum. Kitabın, okuyucuların farklı klinik sorunlara ilişkin bilimsel bilgi birikimlerini geliştirmesinin yanı sıra yeni araştırma sorularının ve disiplinler arası çalışmaların ortaya çıkmasına katkı sağlamasını temenni ediyorum.

Kitabın hazırlanmasında bilgi birikimlerini, araştırmalarını ve emeklerini paylaştan tüm bölüm yazarlarına içtenlikle teşekkür ederim. Ayrıca eserin yayımlanma sürecinde katkı sağlayan yayınevi çalışanlarına ve emeği geçen herkese şükranlarımı sunarım.

Bilimsel bilginin gelişmesinin, farklı düşüncelerin ve araştırma bulgularının paylaşılmasıyla mümkün olduğuna inanıyor; bu eserin klinik psikoloji alanındaki bilimsel tartışmalara ve yeni çalışmalara katkı sağlamasını diliyorum.

Prof. Dr. Hamit COŞKUN

Editör

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ •i

İÇİNDEKİLER •iii

Psk. Ecem ÇİFTÇİ - Dr. Öğr. Üyesi İlkyaz KAYA YILDIRIM -
Doç. Dr. Demet VURAL YÜZBAŞI
**ÇOCUKLUKTAN YAŞLILIĞA DEPRESYON: YAŞAM BOYU
GELİŞİM BAĞLAMINDA BİR İNCELEME** •1

Dr. Öğr. Üyesi Dilruba SÖNMEZ
**KLİNİK PSİKOLOJİDE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR:
TRANSDİYAGNOSTİK MODELLERDEN DİJİTAL
MÜDAHALELERE** •20

Dr. Öğr. Üyesi Deniz KONAÇ
DEPRESYON, KAYGI VE DUYGUDURUM ÇALIŞMALARI •37

Kl. Psk. Fatma DEMİRBAŞ ÜNVER -
Dr. Öğr. Üyesi Hande GÜNDOĞAN SÜTÜVEN
**ALGILANAN EBEVEYNLİK TUTUMLARI İLE RUMİNASYON
ARASINDAKİ İLİŞKİDE BİLİŞSEL BİRLEŞMENİN ARACI
ROLÜ** •70

Dr. Öğr. Üyesi Harun İsmail İNCEKARA
**PROBLEMLİ PORNOGRAFI KULLANIMINA PSİKODİNAMİK
BİR YAKLAŞIM: KURAM, KAVRAMSALLAŞTIRMA VE KLİNİK
DEĞERLENDİRME** •99

Dr. Öğr. Üyesi N. Serap GÖRGÜ AKÇAY
KLİNİK UYGULAMALARDA ETİK PROBLEMLER •127

Dr. Öğr. Üyesi Seda ARITÜRK
**MEME KANSERİ HASTALARINDA FARKINDALIK TEMELLİ
BİLİŞSEL TERAPİ: PSİKOLOJİK BELİRTİLER, YAŞAM
KALİTESİ VE KLİNİK UYGULAMALAR** •145

Öğr. Gör. Gamze Berfu BAŞKIR ERTURAN -

Kl. Psk. Ömer Faruk GÜZELGÖZ

**KOLEKTİVİST KÜLTÜRLERDE SINIR VE OTONOMİ
MÜDAHALELERİNİN YARATTIĞI SEKONDER ANKSİYETE:
FARKLI PSİKOTERAPİ EKOLLERİNDEKİ TEKNİKLERİN
UYARLANMASI ÜZERİNE KURAMSAL BİR İNCELEME •172**

Öğr. Gör. Dr. Yağmur CALLAK

**BAĞIMLILIĞIN İLİŞKİSEL KÖKENLERİ: BAĞLANMA VE
DUYGU DÜZENLEME •199**

Yrd. Doç. Dr. Manolya ÇALIŞIR - Öğr. Gör. Gülse KARAÇİÇEK -

Öğr. Gör. Gamze KÜÇÜKASLAN - Psk. Elif ÇETİNKAYA

**BAĞLANMA KURAMI EKSENİNDE BAĞIMLILIĞI YENİDEN
DÜŞÜNMEK: TRAVMA VE ÖZ-DÜZENLEME TEMELLİ BİR
DEĞERLENDİRME •224**